

13.08.2013

Univerza na Ljubljani
Fakulteta za šport

Številka: 32099-8-11/13

Državni sekretar Aljuš Pertinač
MIZŠ
Masarykova 16, Ljubljana

OLIMPIJSKI KOMITEJ SLOVENIJE	Datum:	Šifra:	Štev.
	21-08-2013	32099-8-11/13	11/13

ZADEVA: Muzej športa

Spoštovani,

s sklepom prejšnje vlade (58. seja, 21.2.2013) je bil Muzej športa (dalje MŠ) priključen Zavodu za šport RS in hkrati preklican ustanovni akt MŠ iz leta 2000. Zavod za šport Republike Slovenije pravnomočno ne obstaja, prav tako pa glede na zgornji sklep kot pravna oseba ne obstaja ustanovljeni MŠ.

Na drugi strani je bilo s tem aktom zavrtih nekaj akcij MŠ in to v letošnjem jubilejnem letu 150-letnice prvega sokoiskega društva na Slovenskem in nenazadnje, izničena težnja generacij telesnokulturnih delavcev in športnikov, ki so se leta zavzemali za ustanovitev nacionalnega muzeja telesne kulture - danes športa.

Na Fakulteti za šport (dalje FŠ) smo desetletja hranili zgodovinsko gradivo in ga predali v hrambo MŠ. Desetletja smo razvijali področje zgodovine športa ter skupaj s civilno družbo težili k ustanovitvi nacionalnega muzeja za področje športa. Zato smo tudi predlagali, da vlada prekliče citirani sklep in vzpostavi prvotno stanje.

Glede na različne informacije, da naj bi bil MŠ trenutno v postopku združevanja in ustanavljanja skupnega muzeja z Muzejem slovenskega šolstva in da je za reševanje in urejanje statusa MŠ pristojno in odgovorno MIZŠ, se obračamo na Vas s prošnjo o seznanitvi postopka in tudi vključitvi v načrtovanje oziroma reševanje nastale situacije.

Radi bi opozorili na nekatere dejavnike iz nastajanja in kratkega delovanja MŠ:

- Slovenija je bila ob koncu Jugoslavije ena redkih republik, ki na področju telesne kulture ni imela sistemsko urejene muzealske zbirke ali institucije. V okviru bivše ZTKOS je konec osemdesetih let bila organizirana Komisija za zgodovino telesne kulture in pod njenim okriljem Odbor za Muzej telesne kulture v ustanavljanju. Po odmevni razstavi »Slovenski olimpizem« v Cekinovem gradu (Muzej novejše zgodovine Slovenije), ki je bila odprta decembra 1994, je ponovno oživela akcija za reševanje vprašanja telesnokulturne/športne dediščine. Vprašanje je bilo ali oblikovati samostojno zbirko znotraj Muzeja novejše zgodovine Slovenije ali ustanoviti samostojni muzej, ki bi sistemsko reševal problematiko celotne telesnokulturne dediščine na Slovenskem?! Tako bi preprečili razdrobitev dediščine na več samostojnih zbirk kot npr. smučarsko, nogometno, olimpijsko ipd..
- Vlada RS je 20.4.2000 sprejela Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Muzej športa. Ime Muzej športa je bilo dejansko delovno ime, ki pa je bilo prevzeto in se je uveljavilo, čeprav ne vsebuje narodnega imena. V bodoče bi verjetno moralo ime poudariti nacionalno plat dediščine, saj obdeluje vseslovensko telesnovzgojno, telesnokulturno in športno dediščino. MŠ je bil z Uredbo »kulture« o vzpostavitvi muzejske mreže uvrščen v muzejsko mrežo kot specialistični nacionalni muzej, ki »opravlja javno službo na področju premične dediščine športa« (UL RS, 20.10.2000). V novembru leta 2001 je bil vpisan v sodni register, s tem pa je dejansko nastopila tudi desetletna agonija, saj se muzej v desetih letih delovanja ni kadrovsko izpopolnil s kustosi, čeprav so bili že v »predlogu« ustanovitve sukcesivno predvideni kustodiat in druge muzejske službe, po merilih muzealske prakse. Nasprotno, uveljavila se je kadrovska podhranjenost in iskanje lokacije, ne pa strokovno-kadrovski razvoj. Torej strokovno nerazumljivo, saj tudi muzealski standardi narekujejo zaposlitev kustosov. Dolgoletno osredotočanje problematike muzeja zgolj na lokacijo je bilo v resnici prelaganje reševanja muzealske strokovno-kadrovske problematike.

Po spremembi ustanovitvenega akta v letu 2000 sta bila za MŠ pristojna minister »kulture in šolstva«, financer pa je bilo le »šolstvo« oziroma »šport«. V prvi polovici prvega desetletja našega stoletja je »šport« želel ali prenesti muzej na »kulturo« ali ga združiti oziroma prenesti pod drug večji muzej, v konkretnem primeru pod Tehnični muzej. Vsebinsko je to seveda nezdržljivo, saj MŠ temelji na dediščini in dosežkih slovenskih športnikov in športa, kjer sta v prvi vrsti človek in dejavnost, ne pa orodje ali oprema. Bil je tudi poizkus združitve s »šolskim muzejem«, a sta si tudi ti dve instituciji vendarle različni. Šolski muzej je dobro povezan s šolskim prostorom, medtem ko je šport v ožjem segmentu povezan s šolstvom, sicer pa je izključno civilnodružbena dejavnost. Bi pa bilo smiselno tedaj razmišljati o zaokrožitvi obeh muzejev pod skupno finančno streho znotraj skupnega ministrstva in morda delitvi nekaterih stroškov, npr. pri iskanju depojev ipd..

V zadnjem času se je direktorat za šport osredotočal na selitev na Stožice. Po ogledu predvidenih prostorov smo ugotovili, da so ti iz strokovnega vidika neprimerni, saj omejujejo muzejski razvoj. Gotovo pa primerni za razstavo ljubljanskega športa, zlasti športov in klubov, ki jih gostijo Stožice, v prvi vrsti Olimpije, ki bi lahko v Stožicah končno dobila dom.

Ocenjujemo, da je glede bodoče lokacije MŠ, tehtnejša selitev na Kodeljevo. Podpira jo tudi civilna družba z OKS. Neposredna bližina FŠ in Inštituta za šport omogoča stik s športom in športnimi kadri, ki so potencialni obiskovalci in v prihodnosti tudi vodniki ali šolskih ali drugih skupin.

Gradivo, ki je bilo predano MŠ, ne le fakultetno, tudi gradivo OKS, bogati pedagoški proces FŠ in širi humanistični del fakultetnega študijskega programa ter raziskovalno delo. Ob sodelovanju FŠ, OKS in MŠ bi se lahko študij dopolnjeval z olimpijskimi študijami, podobno kot je npr. urejen olimpijski študijski center v 'olimpijski' Laussani. Del bodoče muzejske razstave bi se lahko prenesel »na prosto« v park, v bližini so športna igrišča, parkirišča, restavracija, obiski so lahko združeni s športnim preživetjem prostega časa v parku, kar je tudi pomembno iz vidika muzejskih delavnic in druge obmuzealske ponudbe, s čimer bi športni center pridobil kulturno razsežnost.

V nacionalnem prostoru MŠ ni bil neznana institucija. Z njegovo obnovitvijo, kadrovske sistematizacijo in selitvijo na Kodeljevo ter nasploh sistemsko ureditvijo, bi lahko prevzel vlogo, zaradi katere je bil leta 2000 tudi ustanovljen, to je, da bi sistemsko urejal zbiranje, evidentiranje in dokumentiranje ter hranjenje telesnokulturne/športne dediščine, jo raziskoval in predstavil, ter razvijal odnos do dediščine, zlasti preko diplomantov FŠ, preko bodočih profesorjev, strokovnih delavcev in trenerjev, pa vzpostavljal vez s šolstvom in izobraževanjem ter športnim prostorom.

Pri reševanju agonije MŠ smo pripravljeni tvorno sodelovati. Apeliramo ter predlagamo, da se za reševanje športne dediščine ne prehitava z ukrepi, združevanji ali selitvami, pač pa oblikuje strokovni odbor (predstavniki FŠ, OKS, države in stroke), ki bi pripravil dokument za kompleksno in dolgoročno ureditev področja športne dediščine in MŠ.

Hvala za razumevanje in lep pozdrav.

DEKAN
prof. dr. Milan Žvan

V vednost:

- Olimpijski komite Slovenije

PS:

Kratko in splošno predstavljamo gradivo, ki smo ga prenesli na MŠ, del pa je še v našem arhivu:

- I. Fond fotografij, razglednic in plakatov (fotografski material je razdeljen po posameznih športih in športnih igrah ter na sokoški fond. Slednji je tudi količinsko najštevilčnejši. Glavnina fotografij je iz obdobja med obema svetovnimima vojnama, sicer pa je ohranjenih tudi kar nekaj fotografij iz obdobja do prve svetovne vojne in po drugi svetovni vojni. Dogodki, posamezniki ali pa objekti na fotografijah so deloma znani, v mnogih primerih pa bi bila potrebna analiza in dokumentiranje, ki pa zaradi kadrovske podhranjenosti peša).
- II. Fond Stanka Bloudka (obsega fotografije, dokumentarne vire iz njegovega delovanja kot športnega odbornika in člana Mednarodnega olimpijskega komiteja –sicer dokumentarno skromen - ter preko 100 načrtov športnih objektov, pretežno smučarskih skakalnic).
- III. Fond športnih rekvizitov.
- IV. Fond značk, plaket in pokalov (hrani predvsem značke planiških prireditev - zapuščina Staneta Gnidovca -, poleg teh pa je shranjenih tudi nekaj sokolskih značk in pokalov)
- V. Fond publikacij.

Seznamamo Vas tudi, da smo v letošnjem letu začasno shranili del bogatega zgodovinskega gradiva Ljubljanskega Sokola/ Partizana Narodni dom/Športnega društva Narodni dom, potem, ko so morali zapustiti nekdanji Narodni dom oz. Narodno galerijo in s tem pomagali društvu z bogato tradicijo in dediščino; velik del njihovega dokumentacijskega gradiva je bil že pred leti predan Arhivu Slovenije, dovršen fotografski del v Muzej novejšje zgodovine, preostanek, s poudarkom na starejšem publikacijskem delu, pa je sedaj shranjen pri nas.